

Το Άγιον Όρος και η Παιδεία του Γένους μας (Ομιλία Μοναχού Νεόφυτου Γρηγοριάτη)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιον Όρος](#) / [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Θεολογία και Ζωή](#)

Η πνευματική δίψα του Ελληνικού λαού για να μάθει και να ζήσει την εν Χριστώ ζωή, το Ευαγγέλιο και την Ελληνορθόδοξο Παράδοση και η συστηματική προσπάθεια που καταβάλλεται από ξένους και εντόπιους (μερικούς) για να επιβληθεί και στην Ελλάδα και στην Κύπρο το Ευρωπαϊκό και Απωανατολικό πρότυπο ζωής, σκέψεως και παιδείας απασχόλησε τα τελευταία 15 - 20 χρόνια το Άγιον Όρος. Καρπός ανησυχίας και εν Χριστώ αγωνίας των Αγιορειτών για την κατάσταση αυτή είναι το ιεροκοινοτικό κείμενο περί παιδείας που έχει τίτλο «Το Άγιον Όρος και η Παιδεία του Γένους μας», που δημοσιεύτηκε το 1984 και είχε

βαθεία απήχηση στον Ελληνικό λαό. Επειδή τα ίδια και χειρότερα προβλήματα υπάρχουν στο χώρο της Παιδείας της Ελλάδος και Κύπρου, θα ήθελα να ξαναδιαβάσουμε περιληπτικά τις κυριότερες θέσεις του κειμένου αυτού για να θυμηθούμε και να αξιολογήσουμε σωστά ποιοι είμαστε, τί πρέπει να κάνουμε, πώς πρέπει να ζήσουμε από τώρα και στο εξής, τί θα παραδώσουμε στα παιδιά μας αν θέλουμε να μείνουμε Έλληνες και Ορθόδοξοι και γιατί να επιμείνουμε σε αυτά τα δύο πνευματικά μεγέθη.

Ευχαριστώ πρώτα τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Λεμεσού κ. Χρύσανθο και τον ιερέα της ενορίας σας, που έδωσαν την ευλογία τους να γίνει αυτή η ταπεινή διάλεξη.

Στον πρόλογο του κειμένου της Ιεράς Κοινότητος του Αγίου Όρους περί παιδείας διαβάζουμε τα εξής(σελ. 5): «Το Άγιον Όρος, συνήθως, ομιλεί με την σιωπή του. Υπάρχουν, όμως, περιστάσεις που η σιωπή του Όρους γίνεται λόγος. Αυτό συμβαίνει όταν η Αλήθεια της Πίστewος και της Ζωής ,ας νοθεύεται... Δεν θέλουμε να μιλήσουμε εμείς ούτε να προβάλωμε ατομικές απόψεις. Θέλουμε και προσευχόμεστε να μιλήσει το Άγιον Όρος, η Ορθοδοξία. Να μιλήσουν αυστηρά και συγχρόνως φιλόανθρωπα. Όχι, για να καταδικάσουν αλλά, για να ανορθώσουν, να παραμυθήσουν.

Η σιωπή του Αγίου Όρους, που γίνεται λόγος, είναι η επίσημη γλώσσα της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Ήταν η γλώσσα του Παραδείσου, των αγγέλων και των Αγίων. Αυτή την γλώσσα μιλά το Άγιον Όρος πάντοτε συνεχίζοντας την παράδοση. Και όταν χρειασθεί την κάνει λόγο. Όμως δεν παύει από του να είναι η σιωπή χρυσός και η γλώσσα του μέλλοντος αιώνος (Άγιος Ισαάκ ο Σύρος).

Ας δούμε, λοιπόν, τί η σιωπή λέει (σελ. 7):

«Μήπως όλο αυτό που ονομάζουμε νεοελληνικό πολιτισμό (ήθη, έθιμα, παιδεία, αγωγή...) ήταν κάτι καλό, είχε πράγματι αξία, αλήθεια και ενότητα αλλά, ήταν για μία εποχή που πέρασε;... Ο τεχνικός πολιτισμός, η βιομηχανική ανάπτυξη, τα μεγάλα αστικά κέντρα, τα μέσα ενημερώσεως(τηλεόραση, τύπος), ο τουρισμός,... δεν δημιουργούν νέες συνθήκες ζωής σε κλίμακα παγκόσμια; Και απαντά:

(Σελ. 8) «Ο πολιτισμός μας... ανέτειλε εκ του «τάφου». Γεννήθηκε και ανδρώθηκε μέσα σε δυσκολίες. Πολλές δοκιμασίες καταλυτικές, ποικίλων μορφών και ειδών πέρασαν από πάνω του, όμως δεν ξεριζώνεται εύκολα αλλά, θεριεύει. Πολλές φορές, όχι μία ξενιτευτήκαμε οι Έλληνες και δεν χάσαμε την πίστη μας και τον χαρακτήρα μας αλλά, τότε συχνά τα είδαμε καλύτερα και ζήσαμε πιο δυνατά.».

Και επανέρχεται στα κοντά ερωτήματα: (Σελ. 9) «Γιατί στο θέμα της παιδείας να τα έχουμε χαμένα στον τόπο που γεννήθηκε η παιδεία; Γιατί μετά το 1821 ακόμη παραπαίουμε;».

Αντί άλλης αναλύσεως ή απαντήσεως το κείμενο αναφέρεται στο τί είναι το Άγιον Όρος. Μας ανάγει σε μια άλλη σφαίρα οπτικής γωνίας της αιωνιότητας.

(Σελ. 10) Στο Άγιον Όρος κάθε Μοναστήρι ένα άλλο μέγεθος, χαρακτήρας, τόπος, άλλη έκφραση της ίδιας πραγματικότητας, του ίδιου πνεύματος... Η λειτουργική κοινότητα δέχεται τον καθένα. Ο κάθε άνθρωπος, χώρα βρίσκει τη θέση του.

Ισότης δεν είναι ισοπέδωση – αυτό είναι καταστροφή, φυσική ενέργεια για όλους. Ισότης μέσα στην Εκκλησία είναι το να βρει καθένας τον ρυθμό του. Να χαίρεται την ζωή του. Να βρει την δόξα στην ταπείνωση, τον πλούτο στην εκούσια φτώχεια, τον αληθινό, ολόσωμο γάμο με την χάρι του Θεού δια της εν Αγνότητα ζωής...

(Σελ. 11) Υπάρχουν οι Σκήτες σαν μοναχικά χωριά... Υπάρχουν τα Κελλιά... Υπάρχουν τα Ησυχαστήρια... Κάθε Σκήτη, Κελλί, Ησυχαστήριο εξαρτάται από μία Μονή. Κάθε Μονή είναι αυτοδιοίκητη. Όμως υπάρχουν στις Καρυές οι είκοσι αντιπρόσωποι των είκοσι Μονών για τα γενικότερα φύσεως προβλήματα...

(Σελ. 12) Όλοι είναι αδελφωμένοι και όλοι ελεύθεροι. Όλοι βρίσκουν τον ρυθμό της ζωής τους, δοξολογούν τον Θεό με όλη την ύπαρξή τους... Όλοι οι άνθρωποι είναι αναπαυμένοι. Όλοι οι χαρακτήρες έχουν βρει τη θέση τους. Όλοι οι λαοί είναι αδελφωμένοι: Έλληνες, Ρώσοι, Σέρβοι, Βούλγαροι είναι αγιορείτες, παιδιά της Παναγίας, αληθινοί αδελφοί εν τω υπερώω Τόπω της Θείας Λειτουργίας, στο Περιβόλι της Παναγίας.

(Σελ. 13) Στο Άγιον Όρος σου κάνει εντύπωση η στοργή και η αυστηρότης. (Σελ. 14) Βρίσκεσαι σ' ένα ελεύθερο και αληθινό πανεπιστήμιο· πανεπιστήμιο της ερήμου. Δεν καλλιεργείς μία ικανότητά σου, ένα τάλαντό σου, μια ορισμένη ώρα της ζωής σου. Αξιοποιείς όλον τον εαυτό σου σ' όλο τον χρόνο σου. Εξαγιασμός όλων των δυνατοτήτων που έχει ο άνθρωπος. Χριστοποίησις και λογίωσις όλων των αισθήσεων του ανθρώπου. Να γίνει όλος μια αίσθηση... (Σελ. 15) Νοιώθεις κάτι νέο, ασύλληπτο, απερίγραπτο να σκηνώνει μέσα σου. Αντανακλά γύρω σου. Είναι γεμάτη η ύλη με Θεία Χάρη...

Σου μαθαίνει να ευγνωμονείς, να αγαπάς τους αδελφούς σου, που είναι κοντά σου. Να βλέπεις τις αρετές τους. Και στο τέλος να ευχαριστείς, να είσαι υπόχρεος πιο πολύ για τις αδυναμίες, που πιθανώς ως άνθρωποι έχουν. Να μη βρίσκεις λόγους να τους ευχαριστήσεις, αν κάποτε σε πληγώσουν... (Σελ. 16) Το ίδιο πνεύμα κυκλοφορεί και φανερώνεται παντού. Στην όλη αρχιτεκτονική του Όρους... Στην διοργάνωση του προγράμματος. Στην έκφραση των εικόνων. Στην ποίηση. Στο μέλος. Στην αρχιτεκτονική του λόγου και της ζωής.

Τί αρχιτέκτονες του λόγου είναι αυτοί οι Πατέρες! Τί ζωντανοί άνθρωποι! Πώς παίρνουν όλο τον πόνο, τον καρπό, την έκφραση των αρχαίων Ελλήνων και την αξιοποιούν, ευλογούν, μεταμορφώνουν!

Πώς μέσα από τις ακολουθίες, στους κανόνες, στα κείμενα των Πατέρων βρίσκουμε όλη την αναζήτηση της ανθρωπότητας δικαιωμένη!...

(Σελ. 18) Και δια των Αγίων Πατέρων είναι όλοι παρόντες. Ακούς την γλώσσα του

Ομήρου στους ιαμβικούς κανόνες. Την αττική και την «κοινή» στην υμνολογία και την πατερική θεολογία. Την βυζαντινή σε μεταγενέστερους συγγραφείς. Τη νεότερη στον Συναξαριστή του Αγίου Νικοδήμου που μιλά ελεύθερα και δεν διστάζει να πει το άρμα του Προφήτη Ηλία «καρότζα», να μεταφράσει την επί πίνακι μεταφορά της κεφαλής του Τιμίου Προδρόμου ως μεταφορά μέσα σε «τζανάκι». Και ταυτόχρονα χρησιμοποιεί δοτικές και απαρέμματα... (Σελ. 19) Νοιώθεις να λάμπει το ένδυμα του λόγου τους με την ίδια χάρη που λάμπει η ψυχή τους.

Ύστερα αναφέρεται στις σχέσεις πρωτοτύπου κειμένου και μεταφράσεως που έκαναν Αγιορείτες. Λέει: (Σελ. 20) «Υπάρχουν μερικές μεταφράσεις που σε βάζουν σε δίλημμα· τί να προτιμήσεις, την μετάφραση ή το κείμενο... Και όλο αυτό, γιατί ο μεταφραστής δεν δουλεύει μηχανικά πάνω σε λέξεις με λεξικά αλλά, πιο πολύ ζει τις ίδιες εκπλήξεις με τον πρώτο δημιουργό, είναι σύγχρονός του αν και τους χωρίζουν αιώνες, τρέφεται από την ίδια πηγή... Ζητά την «άγνωστον γνώσιν» και κάνει να ακουστούν τα ανήκουστα...

(Σελ. 21) Η ζωή στο Όρος είναι συντροφιά με τους Αγίους, αστείρευτη πηγή εκπλήξεων...

(Σελ. 22) Στο Άγιον Όρος «όλα είναι δωρεά της σαρκώσεως του Λόγου, της θεώσεως του προσλήμματος, της Αναστάσεως του Χριστού, της νίκης κατά του θανάτου, της επαναστάσεως δια της αναστάσεως του Χριστού, ολόκληρου του σύμπαντος.

Επλήρωσε τα σύμπαντα ευωδίας. Τα πάντα πεπλήρωται φωτός, ουρανός, γη και τα καταχθόνια. Και δια την υπερέχουσαν φανότητά του αυτό το φως φαίνεται και λέγεται γνόφος, παρά φως. Όσοι όμως πνευματικής ευμοιρήσωσιν χάριτος, όσοι αξιωθούν ενεργείας, μπορούν με τον νου και τις αισθήσεις να βλέπουν τα υπέρ πάντα νουν και αίσθησιν μυστήρια...

(Σελ. 24) Στην θεολογία, πίστη και ζωή της Ορθοδόξου Εκκλησίας ο Θεός γνωρίζεται αγνώστως, ορατά αοράτως. Αυτό σημαίνει ότι ενώ η θυσία του Θεού είναι απρόσιτη, αόρατη, αμέθεκτη ολωσδιόλου από τον άνθρωπο και τις δυνατότητες που αυτός διαθέτει, όμως οι άκτιστες ενέργειες του Θεού προΐενται, προχέονται και φθάνουν μέχρις ημών ως κάλλος εράσμιον, φως άπλετο, δόξα απόρρητος.

(Σελ. 27) Αυτό το ίδιο φως το άκτιστο, η ευλογία και η χάρις νοιώθεις να προχωρεί σ' όλο το Άγιον Όρος, σ' όλο τον λαό μας, τον χώρο της ζωής του και το ήθος του. Τα ήθη και τα έθιμά μας είναι λειτουργικά. Και η αγωγή, το ήθος, η παιδεία μας είναι της Εκκλησίας.

Μέσα στην Εκκλησία όλα αγιάζονται και ευλογούνται και αποκτούν ένα προσωπικό χαρακτήρα.

(Σελ. 28) Όλα έχουν ένα προσωπικό χαρακτήρα. Δημιουργήθηκαν από πρόσωπο.

Σέβονται τον άνθρωπο. Δημιουργούν πρόσωπα.

Ανασταίνουν το ανθρώπινο πρόσωπο. Παίρνει όνομα ο άνθρωπος μέσα στην Εκκλησία... Και από τα υλικά δημιουργήματα προχέεται χάρις προσωπική, ανταύγεια άκτιστη, ανάπαυση και ευλογία που θεώνει τον άνθρωπο.

Αφού είδαμε τι είναι η ζωή του Αγίου Όρους, τώρα θα δούμε τι είναι για μας τους Έλληνες και γενικά τους Ορθοδόξους η Αγια-Σοφιά, το Μέγα Μοναστήρι.

(Σελ. 28) Κέντρο της ζωής μας ο Χριστός. Κέντρο κάθε κοινότητας ο ναός. Κέντρο του Γένους μας ολόκληρου η Αγια-Σοφιά, η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία... (σελ. 29).

Μπορεί να έπεσε η Πόλις, να ξεσκίστηκαν τα ψηφιδωτά της Μονής της Χώρας, να ατιμάστηκαν τα αγιάσματα, να έγινε τζαμί, μουσείο η Μεγάλη Εκκλησία. Κάτι, όμως δεν μπέφτει, δεν ξεριζώνεται, δεν ατιμάζεται. Η Αγια-Σοφιά λειτουργεί. Η Εκκλησία ζει. Κάθε ξωκλήσι, κάθε λειτουργία, κάθε πιστός είναι Αγια-Σοφιά...

Μπαίνοντας στην Αγια-Σοφιά, νοιώθεις σ' όλη σου την ύπαρξη τι σημαίνει «καινή κτίσις», μένεις ακίνητος... Βλέπεις πως το τεράστιο, το βαρύ, το ασήκωτο μπορεί να υψωθεί, να αναληφθεί και να γίνει ουρανός, μένοντας ταυτόχρονα γη. Μια ουράνια οπτασία με υλική υπόσταση φωτίζει το «είναι» σου.

(Σελ. 30) Καταλαβαίνεις γιατί οι αντιπρόσωποι του Βλαδίμηρου της Ρωσίας, όταν μπήκαν μέσα εδώ, έμειναν ενεοί. Δεν μπόρεσαν να επισκεφθούν άλλη χώρα για άλλη θρησκεία, δε χωρούσε καμιά συζήτηση. Εδώ, είπαν, βρίσκεται ο ουρανός πάνω στη γη.

(Σελ. 31) Ο Λόγος εσαρκώθη. Το δόγμα της Χαλκηδόνας διετυπώθη. Η Αγια-Σοφιά εκτίσθη. Η λειτουργία της σωτηρίας του σύμπαντος κόσμου ιερουργείται. Αυτός είναι ο άξονας της ιστορίας μας.

Η «κόκκινη Μηλιά» δεν είναι ένας γεωγραφικός τόπος. Η Μεγάλη Ιδέα - σήμερα μπορεί να την ονομάζουμε Κοινή Αγορά - δεν είναι η κατάληψη ενός χώρου αλλά, η άνοδος σε ένα πνευματικό επίπεδο, το να αναχθούμε στο ύψος του ήθους της Αγια-Σοφιάς, στο ύψος της ορθοδόξου Θείας Λειτουργίας...

(Σελ. 32) Κάθε κοινότης με την Θεία Λειτουργία αποκτά το καθολικό της χαρακτήρα.

Και όλο το Γένος μας είχε και έχει μια οικουμενική αποστολή, να μεταφέρει το μήνυμα της Αναστάσεως του Θεανθρώπου, της αναστάσεως του κάθε ανθρώπου.

Μέσα από τους πειρασμούς αναδύεται άνεση πνευματική στην προσωπική ζωή. «Έπαρον τους περιασμούς και ουδείς ο σωζόμενος.».

(Σελ. 34) Η Ορθοδοξία είναι η Εκκλησία του Σταυρού και της Αναστάσεως. Και το φως αυτό το ανέσπερο, η χαρά η άληκτη που γεννάται εκ του τάφου, συγκρατεί, συνέχει και καλλύνει τα πάντα μέσα στην Εκκλησία.

(Σελ. 35) Η θεολογία και η ευσέβεια της Ορθοδόξου Εκκλησίας ανακεφαλαιώνονται στον χαρακτηρισμό του Αγίου Σεραφείμ του Σάρωφ: « Χαρά μου, Χριστός Ανέστη.».

Μετά από αυτά ερχόμαστε στην ενσάρκωση της αγωγής και της χάριτος του Αναστημένου Χριστού που διακρίνεται στα πρόσωπα όλων των Αγίων. (Σελ. 36) Μπορούμε, όμως, να τα δούμε χαρακτηριστικά και χειροπιαστά στη μορφή και το έργο του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού, που γεννιέται πνευματικά στο Άγιον Όρος, παίρνει ευλογία από τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Σωφρόνιο και βγαίνει στο κήρυγμα... Έζησε στο Όρος 17 χρόνια. Ασκήθηκε. Έγινε Αγιορείτης αληθινός. Έμαθε να είναι ταπεινός. Αγιάστηκε. Ήταν καλή φύση ο ίδιος. Και ανέτειλε από μέσα του αυτό το θαύμα, ο ήλιος, που εφώτισε την υπ' ουρανόν... Δεν τον εδίδαξε κανείς επί μέρους πράγματα· πως να μιλά, πως να γράφει στον κάθε πασά, πως να διοργανώσει την παιδεία... (Σελ. 37) Μέσα στην Εκκλησία δεν παίρνεις εξωτερικές μηχανικές εντολές, που σε κάνουν ετεροκίνητο, ούτε αυτοσχεδιάζεις, μεταβάλλοντας σε πειραματόζωα τους ανθρώπους που ποιμαίνεις. Αλλά είσαι ελεύθερος, κινείσαι αυθόρμητα και υπακούεις στην μίαν Αλήθειαν και ζωή.

Ο Άγιος Κοσμάς με όλη του την ζωή λέει στους Χριστιανούς: (Σελ. 38) Μη φοβάστε καθόλου. Είμαι μαζί σας. Είμαι ελάχιστος και αδύνατος. Δεν είμαι ικανός, όχι να σας διδάξω αλλά, ούτε να φιλήσω τα ποδάρια σας. Είστε βαπτισμένοι, μυρωμένοι και ο καθένας σας είναι μεγαλύτερος απ' όλο τον κόσμο.

Και εγώ σας ομιλώ σαν αδελφός, όχι σαν δάσκαλος. Η δουλειά η εδική μου είναι η εδική σας, είναι της πίστεώς μας, του γένους μας. Δεν ζητώ χρήματα, σκούμπουρο, κουρνιαχτό και αράχνη. Με λέγει ο Χριστός, να ζητήσεις ένα πράγμα όταν είναι τιμιώτερον από όλον τον κόσμο: να ζητήσεις τους αδελφούς σου και τες αδελφές σου να δεθείτε με την αγάπην, να σας βάλω εις τον Παράδεισον, να χαίρεσθε πάντοτε... Μη φοβάστε κανένα. Δώστε ό,τι σας ζητούν. Δώστε χαράτσια, χρήματα, πράγματα. Και το κορμί σας ας το καύσουν, ας το τηγανίσουν. Δε θα δώσετε μόνο την ψυχή σας και τον Χριστό. Απ' εκεί θα βγουν όλα. Και ανοίξτε σχολεία Ελληνικά. Να βάλετε όλοι σας, για να σπουδάζουν όλα τα παιδιά, χωρίς να πληρώνουν. Να μάθουν τα παιδιά την Ελληνική γλώσσα, για να ξεσκεπάσουν όλα μυστήρια της ζωής και της Εκκλησίας μας που είναι εκεί κρυμμένα... Το σχολείον ανοίγει τες εκκλησίες, το σχολείον ανοίγει τα μοναστήρια...

(Σελ. 40) Ο Άγιος Κοσμάς «είναι αληθινός επαναστάτης, ανανεωτής των πάντων. Κρίνει τον πλούσιο που δε δίνει στον φτωχό. Διοργανώνει δωρεάν παιδεία. Σέβεται την γυναίκα. Βλέπει ότι την καταπιέζουν. Φανερώνεται πραγματικός υπερασπιστής της. Ρίχνει όλους στο φιλότιμο. Είναι ρήτορας, παιδαγωγός, ιεροκήρυκας, γλωσσοπλάστης, ησυχαστής. Είναι θεός κατά χάριν.

(Σελ. 41) Γι' αυτό και όταν έφτασε η ώρα να τον κρεμάσουν, δεν αντιστάθηκε καθόλου. Ζήτησε ήρεμα να μη του δέσουν τα χέρια... Ο θάνατός του ο μαρτυρικός ήταν μέσα στην πορεία της ζωής του, ήταν ένα κομμάτι του κηρύγματός του, μια επιβεβαίωση ότι ο θάνατος καταργήθηκε...»

(Σελ. 42) Στη συνέχεια το κείμενο της Ι. Κοινότητος αναφέρεται στον Στρατηγό

Μακρυγιάννη. Του πήρε σωστή αγωγή από τη «ματοκυλισμένη πατρίδα» του και την θρησκεία του Μιλά στον «Αϊ Γιάννη» σαν τον καλύτερό του φίλο. Και ο Αϊ-Γιάννης τον βοηθά και προχωρεί στη ζωή του. Και αγωνίζεται και νικά...

(Σελ. 43) Μέσα από τα Απομνημονεύματά του φαίνεται ένας γνήσιος πιστός με ξεκάθαρα ορθόδοξα φρονήματα που ξέρει τί πιστεύει και ζητά από τον βασιλέα να βοηθήσει τον λαό τούτον να δοξάσει τον Θεό του ορθοδόξως και Ανατολικά...

(Σελ. 44) Στα «οράματα και θαύματα» λέει τα εξής ο Μακρυγιάννης για την Ορθοδοξία: «Το φως της Ορθοδοξίας αρκετά φέγγει συγκολλημένο εις τον σταυρόν, καρφωμένο, ματοκυλισμένο· όστις έχει πίστη, από τον γκρεμνόν σώζει· όστις πίστη δεν έχει, τσακίζεται και συντρίβεται δια πάντα.».

Τώρα το ιεροκοινοτικό κείμενο αφού αναφέρθηκε στο Άγιος Όρος , στην Αγια-Σοφιά, στον Αγ. Κοσμά τον Αιτωλό, στον Στρατηγό Μακρυγιάννη και στην Ελληνορθόδοξη Παιδεία που εκπροσωπούν, έρχεται στη σύγχρονη πραγματικότητα:

(Σελ. 44) Τί σχέση έχουν όλα αυτά με εκείνα που μας μαθαίνουν στο σχολείο «αρχή και τέλος»; Τί σχέση έχουν οι διοργανωτές της Παιδείας μας με τους γενάρχες του Νέου Ελληνισμού;

Θαυμάζουμε τον πατρο-Κοσμά και λογοκρίνουμε την διδασκαλία του· δεν τον αφήνουμε να πει στα παιδιά την αλήθεια.

Επαινούμε τον Μακρυγιάννη και περιφρονούμε την καρδιά της ζωής του, βγάζοντάς τον τρελλό και θρησκόληπτο.

Τί σχέση έχει ο ανδρισμός και η χάρη των Αγίων και των παλικαριών της παραδόσεώς μας με το ήθος αυτών που κάνουν διακηρύξεις για νέα ζωή στα παιδιά;

Και ερωτά το κείμενο τους αναγνώστες: (Σελ. 46) Γιατί να μην ανάψουμε τη λαμπάδα της ζωής του παιδιού απ' εδώ; Να δώσουμε σ' όλα τα παιδιά τη δυνατότητα, πλησιάζοντας τους πορφυρούς και θεοφόρους τούτους ανθρώπους, τους Αγίους μας, να γίνουν κι αυτά άνθρωποι ζωντανοί, αυθόρμητοι, φοβεροί τοις υπεναντίοις, ατρόμητοι σε κάθε κίνδυνο, σε κάθε απειλή· φοβεροί στον ίδιο τον θάνατο;

Τί θα έκανε ο Άγιος Κοσμάς ο θεμελιωτής της Νεοελληνικής Παιδείας αν ζούσε σήμερα; Το κείμενο λέει:

(Σελ. 48) Είναι σαφέστατη η τοποθέτηση του Αγίου Κοσμά. Αν ζούσε εν σαρκί σήμερα, ήρεμα και ασυζήτητα, χωρίς να χαρίζεται σε κανένα, ούτε να χρονοτριβεί, θα έκλεινε τα υπάρχοντα σχολεία. Θα άνοιγε άλλα. Είναι ειδωλοκλάστης αναντιμετώπιστος. Και φίλος του ανθρώπου. Ανασταίνει την εικόνα του Θεού στον άνθρωπο, στο λαό...

(Σελ. 49) Μετά απ' όλα αυτά μας ρωτούν: Είστε υπέρ της δημοτικής ή υπέρ της καθαρευούσης;

Δεν είμαστε ούτε υπέρ της καθαρευούσης, ούτε υπέρ της δημοτικής. Είμαστε κατά

του ψέμματος και του εμπαιγμού... Έπρεπε μόλις η δημοτική έγινε επίσημη γλώσσα του κράτους, να αυξηθεί η διδασκαλία των αρχαίων Ελληνικών για να βρεθεί μια ισορροπία.

(Σελ. 50) Αλλά φέρεται ως επιχείρημα ότι η απλοποίηση γίνεται για να μη κουράζονται τα παιδιά. Γι' αυτό καταργείται η διδασκαλία της γλώσσας των πατέρων μας. Γι' αυτό καταργούνται οι τόνοι.

Και ποιος μας είπε ότι δεν θέλει ή δεν πρέπει το παιδί να κουράζεται;

Πρέπει αυτός που δίδει την αγωγή και προσφέρει παιδεία να ξέρει ποιος κόπος θα ξεκουράσει τον μαθητή και ποια ξεκούραση θα τον φέρει σε αδιέξοδο και ναυτία... Ποιος μας έδωσε το δικαίωμα, από πού το πήραμε, να καταδικάζουμε δια μιας σ' αυτή τη ζοφερή αμάθεια όλα τα παιδιά της Ελλάδος; ...

(Σελ. 52) Ποιος μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να μείνουν «αγράμματα» σαν τον Μακρυγιάννη, να μάθουν, να πάρουν τη χάρη του λαού του Θεού και τότε να γίνουν, οι αγράμματοι, οι καλύτεροι πεζογράφοι μας;

(Σελ. 53) Αλλά εμείς ούτε με την απλή καθαρεύουσα, ούτε με τη δημοτική, φαίνεται οδηγήσαμε τα παιδιά σ' αυτήν την πηγή, σ' αυτήν την αίσθηση που χάρισε και χαρίζει πάντοτε η Ορθόδοξη Εκκλησία, που μιλά από την ημέρα της Πεντηκοστής όλες τις γλώσσες και μετά δίδει το ένα Πνεύμα.

Καταδικάζουμε τον νέο άνθρωπο στη φυλακή. Και του δίνουμε τη δυνατότητα να κάνει διαβήματα συνδικαλισμούς του κλειστού χώρου και δεν πετυχαίνει στους στόχους του, τόσο πιο πολύ βυθίζεται σε αδιέξοδο.

(Σελ. 54) Θέλουμε την ελευθερία που αρμόζει στη φύση μας. Σεβασμό σ' αυτό που είμαστε ως άνθρωποι. Και μετά όλα τα άλλα... Η λογική τούτου του κόσμου μόνη της είναι φέρετρο. Τί να την κάνω την επιτυχία που δε νικά τον θάνατο; Ας έλθουν όλες οι αποτυχίες αρκεί να νικηθεί ο θάνατος και να πλημμυρίσει αιωνιότητα από τώρα η ζωή μου η αποτυχημένη.

(Σελ. 58) Ακούμε να μιλάνε σήμερα για κουλτούρα, επαναστατικά κινήματα, διανόηση και προοδευτικότητα... Μέσα από την ορθόδοξη ησυχία και τη ζύμωση του νέου κρασιού που σχίζει τα παλιά ασκιά, όλα αυτά φαίνονται φοβερά για την τόλμη τους αλλά, ανεπαρκή για την ευτέλειά τους... Ο άνθρωπος δε χωρά εδώ. Όλη η κτίση, η ιστορία, ο κόσμος, η κουλτούρα, η πρόοδος, η επανάσταση – αν θέλετε και η θεολογία και η αρετή – όταν ξεκινούν και τελειώνουν εδώ, είναι φενάκη και όπιο για τον άνθρωπο και το λαό του Θεού... Μέσα στην Εκκλησία όμως, συμβαίνουν τα εξής:

(Σελ. 59) Με την πράξη και την ενέργεια φτάνουμε εκεί όπου όλα γίνονται μόνα τους, ακόπως, «αυτομάτως».

Και αφαιρείται το αυτεξούσιον από τον άνθρωπον. Και οδηγείται ο άνθρωπος από το μήτε αρξάμενον μήτε παυσόμενον πνεύμα. Και γίνεται κατά χάριν άναρχος και ατελεύτητος. Έγινε ένα με τον Θεό. Και είναι πάντα όσα ο Θεός χωρίς της κατ'

ουσίαν ταυτότητος - χωρίς να είναι κατά την ουσία Θεός - (Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής).

(Σελ. 65) Η Εκκλησία ούτε αφήνει τον άνθρωπο άθικτο κολακεύοντας τα πάθη του, ούτε τον εκνευρίζει άσκοπα με στείρες εντολές που αποβλέπουν σε εφήμερες επιτυχίες και καταστρέφουν τη φύση του. Γνωρίζει τις αδυναμίες και την αρρώστια του ανθρώπου. Ξέρει ότι ο άρρωστος έχει ανάγκη φροντιδός και όχι επιτιμίσει. Επεμβαίνει διακριτικά και σωτήρια, ακόμη και όταν η επέμβαση είναι φοβερά επώδυνη...

(Σελ. 66) Δεν είναι η Εκκλησία αυτή που νομίζουμε. Δεν είναι αυτή που χτυπάμε, αυτή που βαλθήκαμε να καταστρέψουμε. Δεν έχει σχέση η Ορθοδοξία με «μεσαιωνισμούς», «μυστικισμούς», «κληρικαλισμούς», «σχολαστικισμούς» που ακούμε. Τόσοι δυτικοθρεμμένοι νομίζουν ότι σε Δύση και Ανατολή όλοι οι όροι έχουν το ίδιο περιεχόμενο. Και προσπαθούν να μας ελευθερώσουν από αρρώστιες που δεν περάσαμε. Και μας αρρωσταίνουν με τις θεραπείες τους. Και μας περιπλέκουν με τις λύσεις τους.

(Σελ. 68) Γνωρίζοντας την Ορθοδοξία, αυτή που είναι, ισορροπούμε... Το να γίνουμε ορθόδοξοι, δε σημαίνει κάπου να κλειστούμε αλλά, κάπου να αναχθούμε: Να βγούμε στο ύψος του σταυρού της αγάπης...

Αν αυτοί που προηγήθηκαν ημών και έζησαν και τάφηκαν σε τούτα τα χώματα, αυτοσχεδίαζαν κάνοντας το κέφι τους, τότε θα μπορούσαμε και εμείς να συνεχίσουμε αυτοσχεδιάζοντας...

(Σελ. 69) Τώρα δεν είναι έτσι. Τώρα βρισκόμαστε εν τόπω και χρόνω αγίω. Δεν μπορούμε να είμαστε επιπόλαιοι. Δεν ανήκουμε στον εαυτό μας. Ανήκουμε σ' αυτούς που μας γέννησαν και σ' όλο τον κόσμο. Είμαστε χρεωμένοι με πνευματική κληρονομιά. Δε μας σώζει καμμία δικαιολογία. Και όλα να τα πετάξουμε από το σχολείο, τα αρχαία, τα νέα, τα ιερά και τα όσια, δεν μπορούμε να δικαιολογηθούμε σε κανέναν, να απαλλαγούμε, ούτε να ξεχάσουμε το χρέος μας...

Θέλουμε μεταρρύθμιση των πάντων. (Σελ. 72) Και αυτή η μεταρρύθμιση μπορεί να γίνει με το να μη κάνουμε καμμία μεταρρύθμιση αλλά, να ζήσουμε αυτό που έχουμε. Να γίνουμε αυτό που είμαστε (που πρέπει να είμαστε). Να συνειδητοποιήσουμε αυτό που μας κληροδοτήθηκε και υπάρχει μέσα μας...

Ποιά είναι η σημασία της Ελληνορθοδόξου Παιδείας για την εποχή μας; Το ιεροκοινοτικό κείμενο σημειώνει: (Σελ. 73) Προχώρησε η Δύση στη φιλοσοφία της. Προχώρησε στη γραμμή: η γνώση για τη γνώση. Έφτιαξε τον τεχνικό πολιτισμό, την πιο πεποικολμένη φυλακή για τον άνθρωπο.

Και επαναστατεί σήμερα η νέα γενιά. Αντιδρά ο πιο ζωντανός κόσμος στη Δύση. Λέει όχι στον πολιτισμό του. Ζητούν κάτι άλλο, πιο σημαντικό, πιο μυστηριακό, που να αφορά και να σέβεται τον όλο άνθρωπο. Πάνε πέρα - δώθε.

Φτάνουν μέχρι την Άπω Ανατολή ζητώντας ψυχοσωματική ισορροπία. Πέφτουν οι

πολιτισμένοι Ευρωπαίοι θύματα στα χέρια των μάγων της Ανατολής, που τους εκμεταλλεύονται και τους υπόσχονται παραδείσους. Και είναι όλα αυτά τα συστήματα και οι θεωρίες, από ψυχολογικές υποβολές, μέχρι αγυρτιές και δαιμονισμοί και έρχονται οι γκουρού και δάσκαλοι των συστημάτων στη Δύση. Κερδίζουν έδαφος στις ψυχές των νέων...

Τί συμβαίνει σ' αυτούς; (Σελ. 74) Μπορώ να αναπνέω, αν θέλω, από το περιεχόμενο μιας φιάλης υγραερίου. Δεν μπορώ όμως, να επιζήσω αναπνέοντας αυτό το αέριο. Τα σπλάχνα μου είναι πλασμένα για τον ατμοσφαιρικό αέρα. Δεν μπορώ να αλλάξω τη φύση τους. Και τα σπλάχνα του όλου ανθρώπου είναι φτιαγμένα για να αναπνέουν, μέσα στο χώρο, το κλίμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας μπορεί ο άνθρωπος να πραγματοποιήσει τον εαυτό του. Να φτάσει στη Θέωση.

Για το πιο μεγάλο πρόβλημα, για το πιο τελευταίο, επείγον και σε παγκόσμια κλίμακα απλωμένο, το θέμα της ανησυχίας της νέας γενιάς, η ικανή να βοηθήσει δωρεάν όλον τον κόσμο αποτελεσματικά, και βέβαια, είναι η Ορθόδοξος Εκκλησία.

Η ιστορία, η εξέλιξη οδηγεί στην Ορθοδοξία.

Και αν έρχονται σήμερα στο Όρος νέοι άνθρωποι απ' όλη την Ελλάδα και αν καταφθάνουν απ' όλο τον κόσμο, είτε για να ζήσουν μοναχοί είτε για να βαπτισθούν στο φως της χάριτος, δεν το κάνουν επειδή κάποιος εξωτερικά τους ωθεί αλλά, επειδή μια προσωπική δίψα τους έλκει. «Από την Ευρώπη γυρίσαμε πεινασμένοι», έγραφε ο Σεφέρης. Πάλι τα παιδιά της Ευρώπης και όλου του κόσμου μένουν πεινασμένα. Και δικαιολογημένα αντιδρούν και θα αντιδρούν ενόσω πάνε να τα ταΐσουν με ψευδαισθήσεις και όπια τεχνητών παραδείσων.

Και δικαιώνεται η ορθόδοξη πίστη και Εκκλησία;

Και τελειώνει το ιεροκοινοτικό κείμενο με τα εξής: (Σελ. 76) Αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί. Όντας έξω από τον κόσμο, βρισκόμαστε κάπως στην καρδιά του κόσμου. Όντας μακριά από τον κόσμο, που έρχονται να ανοίξουν την καρδιά τους, το άγνωστο βάθος τους, σε κάποιον που ζει στην έρημο και προσπαθεί να ανήκει μόνο στον Θεό και σε όλους τους αγνώστους αδελφούς του...

Στο Άγιον Όρος με ένα ιδιαίτερο τρόπο ζουν οι παλιοί Άγιοι και ακούγεται ο πόνος και ο κλαυθμός της ανθρωπότητας...

Σαν Αγιορείτες πιστεύουμε ότι «δεν εξορκίζεται ο δαιμονισμός με δαιμονισμό. Η βία αντιμετωπίζεται με γαλήνη. Οι πάντες θα παλέψουν με το ασθενές, με το Αρνίον «το εστώς ως εσφαγμένον από καταβολής κόσμου» και θα τους νικήσει το Αρνίον» (Σελ. 78)...

Η Ορθόδοξη Εκκλησία και αγωγή έδωσε τη δύναμη στον Άγιο Κοσμά και βλάστησε από τον τάφο του, το σκαμνί του αυτό το πολύκλωνο δέντρο που τρέφει το λαό. Η ίδια Ορθόδοξη Εκκλησία έμαθε στον Μακρυγιάννη να προσεύχεται όπως προσευχόταν, να απαντά και να αντιμετωπίζει τον Ντερνύ και τον Μπραΐμη, όπως τους αντιμετώπισε με τον λόγο του, τη χάρη του και τη ζωή του...

Ας τα αφήσουμε να ανάψουν την λαμπάδα τού είναι τους προσωπικά από το φως της Αναστάσεως τού Κυρίου. Αν αυτό συμβεί, τότε καμμία απειλή δε θα μπορεί να σβήσει το φως και την φλόγα τής ζωής αυτής. Κάθε θύελλα, δοκιμασία θα κάνει το φως αυτό να λάμπει τηλαυγέστερα και να φωτίζει την υπ' ουρανόν.

Θα μπορούν έτσι όλα τα παιδιά να ζήσουν, να χαρούν τη ζωή τους εν Χριστώ Ιησού, εν παντί καιρώ και τόπω. Και ο δικός μας ο καιρός. Ο δύσκολος και ζοφερός· και ο δικός μας τόπος, ο μικρός και καθαγιασμένος, θα αναδειχθεί πάλι πηγή ζωής και φάους για τους πολλούς.

«Δεύτε λάβετε φως εκ του ανεσπέρου φωτός και δοξάσατε Χριστόν τον Αναστάντα εκ νεκρών».

Πηγή: <http://anastasiosk.blogspot.gr>, agioritikesmnimes.blogspot.gr